

Juhász Zsuzsanna

EGYES SZANKCIÓTANI FŐKÉRDÉSEK

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

A jelen oktatási segédanyag a kapcsolódó tananyagrészeket vázlatosan tekinti át. Az egyes témakörök részletes bemutatására ld. Juhász Zsuzsanna: Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk, Iurisperitus, Szeged, 2020.

A kurzus alapadatai

A kurzus címe:	Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk
A tárgy jellege:	kollokviummal záródó előadás
Kurzus kódok:	BSV-JL-17/EN; BSV-JN-17
Tárgyfelelős tanszék:	SZTE Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete
Oktató:	Dr. Juhász Zsuzsanna egyetemi docens
Elérhetőségek:	6721 Szeged, Bocskai u. 10-12. 14. szoba; Tel/Fax: (62) 343-474 E-mail: juhaszszs@juris.u-szeged.hu
Tantárgyi kreditpontok:	5
Követelmények:	tantárgyi követelmények a Coospace színterén

**Büntetőjogi szankciók és
végrehajtásuk
5. olvasólecke**

**A szabadságvesztésből történő
szabadítás formái és jellemzői**

Időigény: 30 perc

**Dr. Juhász Zsuzsanna
SZTE ÁJTK
Bűnügyi Tudományok Intézete**

A szabadságvesztésből történő szabadítás formái és jellemzői

A szabadságvesztésből szabadítás történhet:

- ❖ a szabadságvesztés tartamának lejárta,
- ❖ feltételes szabadságra bocsátással,
- ❖ a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakításával,
- ❖ végrehajtási kegyelemmel, illetve
- ❖ reintegrációs őrizettel.

A szabadítás valamennyi formájának *közös jellemzője*, hogy:

- ❖ az elítélt a bv. intézet elhagyásával – még ha ideiglenesen, illetve korlátozottan is – visszanyeri személyi szabadságát;
- ❖ visszanyeri továbbá mindazokat a jogait, amelyek gyakorlásában a szabadságvesztés korlátozta, vagy amelyek ez idő alatt szüneteltek – kivéve, ha ítélet, vagy jogszabály további korlátozásokat nem tartalmaz és
- ❖ megszűnnek büntetés-végrehajtási jogviszonyból származó kötelezettségei, valamint jogai.

büntetés-végrehajtási jogviszony: Egy hierarchikus jogviszony, amelynek egyik alanya a végrehajtásért felelős szerv, a másik alanya pedig az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott. Meghatározza a végrehajtásért felelős szervek, személyek feladatait, valamint az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott jogait és kötelezettségeit, azok érvényesítésének módját.

A szabadítás tartamának lejárta

- ❖ A szabadítás általános formája
- ❖ az elítélt a teljes ítéleti tartam kitöltését követően szabadul
- ❖ végleges szabadulás → személyi szabadságát korlátozástól mentesen nyeri vissza

Feltételes szabadságra bocsátás

- ❖ az idő előtti szabadítás egyik formája → az elítélt feltételesen, de a teljes ítéleti tartam letöltését megelőzően szabadulhat
- ❖ A szabadon bocsátás azzal a feltétellel történik, hogy újabb bcs. elkövetése, vagy az elrendelt magatartási szabályok megszegése esetén a feltételes szabadság megszüntethető → jogerős megszüntetése esetén a szabadságvesztés hátralévő része végrehajthatóvá válik.
- ❖ A feltételes szabadság tartamának eredményes leteltével kerül ki az elítélt a végrehajtás hatálya alól, szabadítása ekkor tekinthető véglegesnek.

A végrehajtás félbeszakítása

szabadságvesztés félbeszakítása: a jogerős ítéletben kiszabott és már megkezdett szabadságvesztés meghatározott tartamú ideiglenes megszakítása

- ❖ A jogerős ítéletben kiszabott és már megkezdett szabadságvesztés meghatározott tartamú ideiglenes megszakítása → a félbeszakítás ideje a szabadságvesztés tartamába nem számít bele, így *végleges szabadításnak nem tekinthető*.
- ❖ alapjául olyan életbeli szituációk szolgálnak, amelyek indokoltá tehetik a végrehajtás hosszabb-rövidebb idejű megszakítását, így pl. az elítélt személyi, családi körülményei, egészségi állapota. DE! csak fontos ok lehet → a félbeszakításhoz fűződő érdek nyomósabb legyen, mint a végrehajtás folyamatosságához fűződő büntetés-végrehajtási érdek
- ❖ a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítéltknél nem alkalmazható
- ❖ a félbeszakítás időtartama függvényében az ideiglenes megszakításról más-más jogosult dönteni →
 - ❖ egy naptári éven belül 30 napig terjedő időtartamig a bv. intézet parancsnoka,
 - ❖ egy naptári éven belül 31 naptól 90 napig terjedő időtartamban a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka,
 - ❖ ennél hosszabb időtartamról pedig a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter, azaz a belügyminiszter dönt.

Végrehajtási kegyelem

- ❖ A még végre nem hajtott szabadságvesztés-büntetés elengedésére vagy mérséklésére vonatkozik
 - ❖ Még végre nem hajtott = a végrehajtást nem kezdték

meg, vagy megkezdtek, de még nem fejezték be.

- ❖ A fogvatartott végrehajtási kegyelmi kérelméről a köztársasági elnök jogosult dönteni.
→
 - ❖ az elítélt büntetését egészben vagy részben elengedheti,
 - ❖ a szabadságvesztés végrehajtását próbaidőre felfüggesztheti, vagy
 - ❖ szabadságelvonással nem járó büntetésre, illetve intézkedésre változtathatja át
 - ❖ más büntetés vagy intézkedés is megállapítható = a szabadságvesztés elzárásra is átváltoztatható

Reintegrációs őrizet

- ❖ Az idő előtti szabadítás másik formája = a *szabadságvesztés vége* (a feltételes szabadságra bocsátás esedékessége, illetve ennek kizárása vagy kizártsága esetén a szabadulás várható időpontja) *előtt*, a jogosultak büntetésük hátralévő részét otthonukban, bérleményükben tölthetik elektronikus távfelügyeleti eszközzel történő ellenőrzés mellett
- ❖ az elítélt akkor szabadul véglegesen, ha a reintegrációs őrizet tartama eredményesen telik el.
- ❖ Az intézkedés a mozgási szabadságot és a tartózkodási hely szabad megválasztásának jogát korlátozza.
- ❖ **Tartama:** maximum 10 hónap, gondatlan bcs. miatti szabadságvesztésre ítélet esetén maximum 1 év.
- ❖ Nem biztosított valamennyi fogvatartott számára: a jogosult személyi kört a Bv. tv. 187/A. § (1) bekezdése tartalmazza.

Önellenőrző kérdések

1. Sorolja fel a szabadítás formáit!
2. Milyen közös vonásokkal bírnak az egyes szabadítási formák?
3. Mi a feltételes szabadságra bocsátás objektív, illetve szubjektív feltétele?
4. Kinek a hatáskörébe tartozik az elítélt feltételes szabadságra bocsátásáról való döntés?
5. Mit értünk a szabadságvesztés végrehajtásának félbeszakítása alatt?
6. Min alapulhat a végrehajtás félbeszakítása?
7. Egy naptári éven belül milyen tartamú lehet a félbeszakítás?
8. Mikor beszélünk kötelező kegyelmi eljárásról? Mikor van helye?
9. Milyen feltételek fennállása esetén van helye reintegrációs őrizet elrendelésének?

10. Mennyi időre rendelhető el reintegrációs őrizet?

Kötelező tananyag:

JUHÁSZ Zsuzsanna: Büntetőjogi szankciók és végrehajtásuk. Iurisperitus Kiadó, Szeged, 2020.

Ajánlott irodalom

LŐRINCZY Attila: A reintegrációs őrizet büntetés-végrehajtási bírói gyakorlata. In: Válogatás a Magyar Kriminológiai Társaság 2017-2018. évben tartott tudományos rendezvényein elhangzott előadásokból. Magyar Kriminológiai Társaság, Budapest, 2018. 11-25. pp.

NAGY Anita: Feltételes szabadságra bocsátás mint a közösségi szankciók egyik alternatívája. In Hack – Koósné (szerk.): Emberek őrzője. Tanulmányok Lőrincz József tiszteletére. ELTE-Eötvös Kiadó, Budapest, 2014. 149-159. pp.

NAGY Anita: A kegyelmi eljárás és a szabadságvesztés félbeszakítása. Miskolci Jogi Szemle 2015/2. 29-40. pp.

NAGY Anita: Szabadulás a büntetés-végrehajtási intézetből. Bíbor Kiadó, Miskolc, 2015.

NAGY Anita: A reintegrációs őrizet egyes kérdései. Publicationes Universitatis Miskolcensis. Sectio Juridica et Politica. 2018/2. 227-239. pp.

SOLT Ágnes: A feltételes szabadságra bocsátás intézményének magyarországi gyakorlata. Kriminológiai tanulmányok. 2017. 85-102. pp.

VARGA-KORITÁR György: A reintegrációs őrizet végrehajtása. In: Tiszteletkötet dr. Kovács Tamás 75. születésnapjára. Országos Kriminológiai Intézet, Budapest, 2015. 303-312. pp.

VESZELI Dániel: A reintegrációs őrizet bevezetése a büntetés-végrehajtás tevékenységrendszerébe. Börtönügyi Szemle 2015/3. 87-99. pp.

VÉGH Marianna: A feltételes szabadság és a reintegrációs őrizet mint a reintegráció elemei. In: Kodifikációs kölcsönhatások. Tanulmányok Király Tibor tiszteletére. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2016. 261-272. pp.